

NAMMINERSORLUTIK OQARTUSSAT, INEQARNERMUT
ATTAVEQAASERSUUTINULLU NAALAKKERSUISOQARFIK

KALAALLIT NUNAATA KUJATAANI TIMMISARTUMIK, AQQUSINIKKUT IKAARTAAMMILLU AQQUTISSAT

NARSARSUARMI, QAQORTUMI
NARSAMILU EQQAANNILU
ATAATSIMOORTUMIK ANGALLANNERMUT
SULINIUT

04-05-2021

KALAALLIT NUNAATA KUJATAANI TIMMISARTUMIK, AQQUSINIKKUT IKAARTAAMMILLU AQQUTISSAT

NARSARSUARMI, QAQORTUMI
NARSAMILU EQQAANNILU
ATAATSIMOORTUMIK
ANGALLANNERMUT SULINIUT

NAMMINERSORLUTIK OQARTUSSAT, INEQARNERMUT
ATTAVEQAASERSUUTINULLU NAALAKKERSUISOQARFIK

SULIASSAP NORMUA.: 8032100015

ULLOQ: 04-05-2021

SIUNNERSORTI: WSP ARCTIC A/S OG
RAMBØLL A/S

SULINIUMMUT AQUTSISOQ: INOORAQ BRANDT
PITSAASSUSAANIK QULAKKEERISUUVOQ: FBK
/ INBR

AKUERSISSUTEQARTUUVOQ: INBR

WSP ARCTIC A/S

WSP.COM

	BAGGRUND OG RESUME.....	1
1	FRA NARSARSUAQ TIL QASSIARSUK.....	4
1.1	Projektets indhold	4
1.2	Vurdering af vejprojekterne i Narsarsuaq området	4
1.3	Aningaasaliineritne i forbindelse med vejprojekterne omkring Narsarsuaq og Qassiarsuk.....	7
1.4	Samfundsøkonomiske effekter ved Narsarsuaq	8
1.5	Transportmidler	9
1.6	Umiddelbare tunnelpotentialer	10
2	FRA NARSAQ TIL QAQORTOQ	13
2.1	Overordnet beskrivelse af projektet.....	13
2.2	Vejføringen på Qaqortoq halvøen.....	13
2.3	Om havne og færger	14
2.4	Investeringsbudget Narsaq - Qaqortoq.....	14
3	VEJFØRING MELLEML NARSAQ OG QASSIARSUK GIVER ET SAMMENHÆNGENDE TRAFIKSYSTEM	16
3.1	Vejføringen.....	16
3.2	Fordele og Ulemper ved en vejforbindelse mellem Qaqortoq, Narsaq og Narsarsuaq	17
3.3	Indikationer af anlægsbudgetternes størrelse	18
3.4	Indikationer vedrørende driftsbudgettet for vejanlæggene.....	18
3.5	Hvem skal betale?	19
3.6	Beskæftigelses og kapacitetseffekter	19
4	FORSLAG TIL VIDERE ANALYSEPROGRAM ...	20

TAKUSSUTISSIAT

TAKUSSUTISSIAQ 1 ALTERNATIVE TRAFIK OG VEJSYSTEMER I SYDGRØNLAND	2
TAKUSSUTISSIAQ 2 INDIKATIONER FOR TRAFIKALE ANINGAASALIINERIT I SYDGRØNLAND	3
TAKUSSUTISSIAQ 3 ANINGAASALIINERIT I NARSARSUAQ OMRÅDET	8
TAKUSSUTISSIAQ 4 ESTIMAT FOR VEJFORBINDELSE OG FÆRGE QAQORTOQ, NUUPILUK, NARSAQ	15
TAKUSSUTISSIAQ 56 INDIKATIONER FOR TRAFIKALE ANINGAASALIINERIT I SYDGRØNLAND	18
TAKUSSUTISSIAQ 7 INDIKATIONER FOR TRAFIKALE DRIFTSUDGIFTER I SYDGRØNLAND	19

ILLUSILIAQ

ILUSILIAQ 1 VEJSTRÆKNING I SYDGRØNLAND	5
ILUSILIAQ 2 VEJSTRÆKNINGER FRA NARSARSUAQ TIL QASSIARSUK	6
ILUSILIAQ 3 VEJFORBINDELSE FRA QASSIARSUK TIL KANGERLUA	7
ILUSILIAQ 4 HAMMAR SIDELOADER TILPASSET TIL OFF-ROAD KØRSEL	9
ILUSILIAQ 5 EKSEMPEL PÅ PASSAGERTRANSPORT	10
ILUSILIAQ 6 TUNNELPOTENTIALE NORD FOR NARSARSUAQ	11
ILUSILIAQ 7 LÆNGDEPROFILER AF HHV. DELTRACÉ SAMT TUNNELPOTENTIALE	11
ILUSILIAQ 8 TUNNELPOTENTIALE I OMRÅDE OMKRING NUNATAAQ	12
ILUSILIAQ 9 LÆNGDEPROFIL AF DELTRACÉ SAMT TUNNELPOTENTIALE	12
ILUSILIAQ 10 SKITSETEGNING FOR VEJFØRING FRA QAQORTOQ TIL NUUPILUK	14
ILUSILIAQ 11 VEJFORBINDELSE MELLEM NARSAQ OG QASSIARSUK	16

1 TUNNGAVIUSOQ AAMMA EQIKKAANEQ

Qaortumi 1.500 meterimik mittarfittalimmik nutaamik nunap immikkoortuani mittarfiliortoqassasoq, Namminersorlutik Oqartussat Inatsisartut inatsisaanni 22. november 2018-imeersumi aalajangerpaat. Sanaartornermik suliaqarnissat 2020-mi aasaanerani neqeroortitsivigalugit nassiunneqarput, kisianni neqeroortutini tiguneqartuni akigitat qaffasippallaarnerat pissutigalugu taamaatinneqarlutik. Nutaamik neqeroortitsineq 2021-mi januaarimi aallartinneqarpoq, ilaatinneqarlutik mittarfiliornissaq aammalu terminalip illutassaa. Neqeroortit nutaat 1. aamma 12. marts 2021 ammarneqarput.

Narsarsuup, Qassarsuup, Narsap Qaortullu kiisalu sumiiffimmi nunaqarfiit minnerusut nunaateqarfillu atassuserneqarnissaat siunertaralugu aqquusernit aamma traktorinut ATV-inullu aqquutit kiisalu umiarsuamik ikaartaammillu aqquutissat atuutereersut aallaavigalugit Qaortumi nutaamik mittarfittaarnissamut pilersaarutinut tapiliussatut Kalaallit Nunaata kujataani assartuussinnermut aaqqiissutissanut periarfissanik allanik sioqqutsisumik nalilersuinissaq Ineqarnermut Attaveqaasersuutinullu Naalakkersuisoqarfiup kissaatigaa.

Siusinnerusukkut aqqusinikkut, umiatsiamik aamma timmisartumik/qulimiguulimmik aqquutissat ataqatigiissinneqarsinnaanerata misissuiffigeqqissaarneqarpoq, ilaatigut makkunani:

- Kalaallit Nunaata kujataani nunap immikkoortuani mittarfinnut periarfissanik misissuataarineq 2020
- Narsarsuup eqqaani aqqusinernik annertusaaneq 2019
- Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap isumaliutissiisutaa 2011-meersoq
- Road Construction in Greenland, 2007
- Mittarfegarfiit, Qaortup, Narsap aamma Narsarsuup akornanni angallannermut sanaartugaatit, 2004

Najoqqutarisat taakkua kiisalu nunap ilusaanut nunap assingi najoqqutassat suliassamik suliaqarnermut matumunnga tunngavissatut atornerqarput. Suliassamut matumunnga atatillugu ornigulluni nutaanik suliaqarnermik ingerlataqartoqanngilaq. Angallannerup annertunersaa Narsarsuarmiippoq Qaortumiillunilu, tamannalu soorunami Qaortumi mittarfiliornissamik kissaateqarnermut tunngaviuvoq. Tamanna aningaasaqarnermik pissuteqartumik ajornassappat, Narsarsuarmi Mittarfik qulimiguulinnik angallammillu ataqatigiissillugu ullumikkutut sullissivigineqaannassaaq.

Taamaanngippat aqquusernit marluk aammalu ikaartaat ataqatigiissillugit suliassaassasut takorloorneqarsinnaavoq, ilaatigut Narsarsuaq, Narsaq aamma Qaortoq attavilersinnaallugit, ilaatigullu sumiiffinni najukkami assartuineq pitsaanerulersinneqarsinnaalluni. Takorluukkami tassani Narsarsuaq ullumikkutut Kalaallit Nunaata kujataani nunap immikkoortuani mittarfittut attatiinneqarpoq. Nalunaarusiat taaneqartut taakkua tunngavigalugit Kalaallit Nunaata kujataanut takorluukkat makkua isumaliutersuutigineqarsinnaapput, tassami qulimiguulimmik nunaqarfinnut angallassineq misissuiffigeqqissaarnerni ilaatinneqanngitsoq oqaatigineqassalluni.

Takussutissiaq 1 Kalaallit Nunaata kujataani angallaneq aamma aqquernit periarfissat allat

TAKORLUUKKAT

OQAASEQAATIT

Ullumikkut	<p>Narsarsuaq nunap immikkoortuani mittarfittut akimmiffiusartutut attatiinnarneqarpoq.</p> <p>Narsarsuarmut aamma Narsarsuarmiit uteqattaartumik angallaneq qulimiguulimmik aamma/imaluunniit umiatsiamik ingerlanneqarpoq.</p>
Qaortumi mittarfik nutaaq	<p>Narsarsuaq matuneqassaaq imaluunniit nunalerinermut aammalu Narsarsuarmi takornariartitsisarnermut najukkami mittarfinngorlugu annikillisinneqassalluni.</p> <p>Angallannermi suliaqarnek affaannanngortinneqassaaq, tassami maannakkut Narsarsuarni ilaasartut affai Qaortumut/Qaortumiit ingerlussaasarmata.</p> <p>Qaortumi mittarfik 1.500 meterinut pilersaarutigineqartumiit 1.199 meterinut annikillisinneqarsinnaavoq, Dash 8- 200/300 atorlugu timmisartuussivigineqartussanngorlugu.</p> <p>Aningaasaliinerit: Neqeroorutip ulloq 12.03.2021 tunniunneqartup nalilersorneqarnera utaqqineqarpoq</p>
Aqqusinikkut aqqutissat annertusakkat immikkoortoq 1: Narsarsuup aamma Qassiarsuup akornanni aqqusinikkut aqqutissanik annertusaaneq	<p>Narsarsuarmut aamma Narsarsuarmiit ingerlaqqittussanik angallassineq suli qulimiguulimmik imaluunniit umiatsiamik ingerlanneqassaaq, najukkami takornariartitsisarnek aammalu nunalerinermut attuumassutilimmik angallassineq eqqaassanngikkaanni.</p> <p>Narsarsuup eqqaani takornariartitsinermut nunalerinermullu aqqusinernut tunngasut pitsanngorsagaasut.</p> <p>Aningaasaliinerit: Aningaasaliinerit 81 mio. koruuninik annertussuseqassasut naatsorsuutigineqarpoq.</p> <p>Assartuussinermut aningaasartuutit: Aqquernit aserfallatsaaliornissaannut appassisumiissasut naatsorsuutigineqarpoq.</p> <p>Piffissaq assartuussinermut atorneqartoq: Najukkami piffissaq assartuussinermut atorneqartoq ullumikkut inissisimanermut sanilliullugu sivikinnerusoq.</p>

<p>Aqqusinikkut aqqutissat annertusakkat immikkoortoq 2:</p> <p>Qassiarsuup Narsallu akornanni aqqusineq nutaaq.</p> <p>Narsap aamma Nuupiluup akornanni ikaartaat.</p> <p>Nuupiluup aamma Qaqortumut mittarfiup aqqusinertaavata akornanni aqqusineq nutaaq.</p> <p>Qaqortumut ingerlaqqinnissamut mittarfiup aqqusinertaavata atornerqarnera.</p>	<p>Narsarsuarmut aamma Narsarsuarmit ingerlaqqittussanik angallassineq aqqusinernut ikaartaatinullu periaatsimut nutaamut nuutinneqassaaq, ilaasut "ulapittut" aammalu ukiukkut angallannermut tunngatillugu aqqusernup ikaartaatillu ajornakusoorsinnaaneranni, qulimiguulimmik umiatsiamillu assartorneqarnissamut periarfissaqarlutik. Tassani angallasseriaaseq marlunnik immaqaluunniit pingasunik aqqutissaqarfusooq pineqarpoq.</p> <p>Aningaasaliinerni ilaatinneqarput: Narsami aamma Nuupilummi umiarsualiviit marluk, ikaartaat, Qassiarsummiit Narsamut aqqusernit, Nuupilummiit Qaqortup tungaanut mittarfiup aqqusernanut aqqusineqarfik.</p> <p>Piffissaq assartuussinermut atornerqartoq: Narsarsuup aamma Qaqortup akornanni aqqusinikkut aamma ikaartaammik aqqutissamik piffissaq assartuussinermut atornerqartoq maannakkut Narsarsuarmut aamma Narsarsuarmit umiatsiamik aamma qulimiguulimmik assartuussinermiit sivilunerulissasoq ilimagineqarpoq</p>
--	---

Allakkiami matumani itisuumik misissueqqissaarnernik suliaqarneq aallaavigineqanngilaq, kisianni Narsarsuup, Qassiarsuup, Narsap aamma Qaqortup akornanni aqqusinniortoqassagaluarpat immikkoortunik pingaarnernik pingaarnertigut periarfissanik misissuataarinertut isigineqassalluni. Aammattaaq oqaatigineqassaaq misissueqqissaarnermik suliaqarnermut matumunnga satellitsikkut assilisat aallaavigalugit aammalu 5 meterinik ungasissusilinnut killilerlugit nunap assingi najoqqutassat atornerqarmata.

Ingerlatsinermit aningaasaliinernullu missingersuutit tikkuussisut imatut isikkoqarput:

Takussutissiaq 2 Kalaallit Nunaata kujataani angallannermut aningaasaliinernut tikkuussisut

AQQUSINIKKUT AQQUTISSAT

SANAARTORNERUP ANINGAASARTAI
MISSINGERSORNEQARTUT

UKIUMOORTUMIK
INGERLATSINERMUT
ANINGAASARTUUTIT
MISSINGERSORNEQART
UT

Nunaqarfinnut aamma Narsarsuup aamma Qassiarsuup eqqaanni savaateqarfinnut aqqusinikkut aqqutissat	81 mio. kr.	2,4 mio. kr.
Narsamiit Narsarsuarmut angallannermut aqqusineq	708 mio. kr.	21,2 mio. kr.
Qaqortup qeqertaasaani aqqusinikkut aqqutissaq (aningaasaliinerup affaa 78 mio. koruunit missaannik annertussuseqartoq akilerneqareerpoq)	39 mio. kr.	1,1 mio. kr.
Nuupilummi aamma Narsami ikaartaatip talittarfii marluk	130 mio. kr.	3,9 mio. kr.

2 NARSARSUARMIIT QASSIARSUMMUT

2.1 SULINIUTIP IMARISAI

ATV-t aamma traktorit aqputai atuutereersut tamakkiisumik ilaannaasumilluunniit atorlugit, Narsarsuup kangerlua avannaqqullugu aammalu kujammut ingerlaqqittumik aqqusinniornissaq, suliassami ilaatinneqarpoq. Tamatumani takornariaqarnermut angallannikkut attaveqaasersuutit pitsaanerulersinneqassapput aammalu nunaateqarfiit pitsaanerumik ataqatigiilersinneqassallutik aamma Kalaallit Nunaata sinneranut nunaateqarfinneersunik tunisassianik avammut nioqquteqarnermut Narsarsuarmi ingerlasussanik pilersaarusernermut atortorissaarutit tikikkuminarnerulersinneqassallutik.

Nalunaarusiami "Narsarsuup eqqaani aqqusinernik annertusaaneq 2019, Center for Arktisk Teknologi" aqqusinernit annertusarneqarnissaannut sumiiffiit pingaarnerit pingasut makkua allassimapput:

- Narsarsuup aamma nunaqarfiup Qassiarsuup akornanni aqqusernup pitsanngorsarneqarnera
- Eqalorutsit Kangillit eqqaanni sermersuarmut nutaamik aqqusinniorneq.
- Qassiarsuup eqqaani sumiiffimmi savaateqarfinnut ataasiakkaanut aqqusinernik pitsanngorsaanerit.

TAKORLUUKKAT

OQAASEQAATIT

Aqqusinikkut aqqutissat annertusakkat immikkoortoq
1: Narsarsuup aamma Qassiarsuup akornanni aqqusinikkut aqqutissanik annertusaaneq

Narsarsuarmut aamma Narsarsuarmiit **ingerlaqqittussanik angallassineq** suli qulimiguulimmik imaluunniit umiatsiamik ingerlanneqassaaq, najukkami takornariartitsisarneq aammalu nunalerinermut attuumassutilimmik angallassineq eqqaassangikkaanni.

Narsarsuup eqqaani takornariartitsinermut nunalerinermullu aqqusinernut tunngasut pitsanngorsagaasut.

Aningaasaliinerit: Aningaasaliinerit 81 mio. koruuninik annertussuseqassasut naatsorsuutigineqarpoq.

Assartuussinermut aningaasartuutit: Aqqusernit aserfallatsaaliornissaannut appassisumiissasut naatsorsuutigineqarpoq.

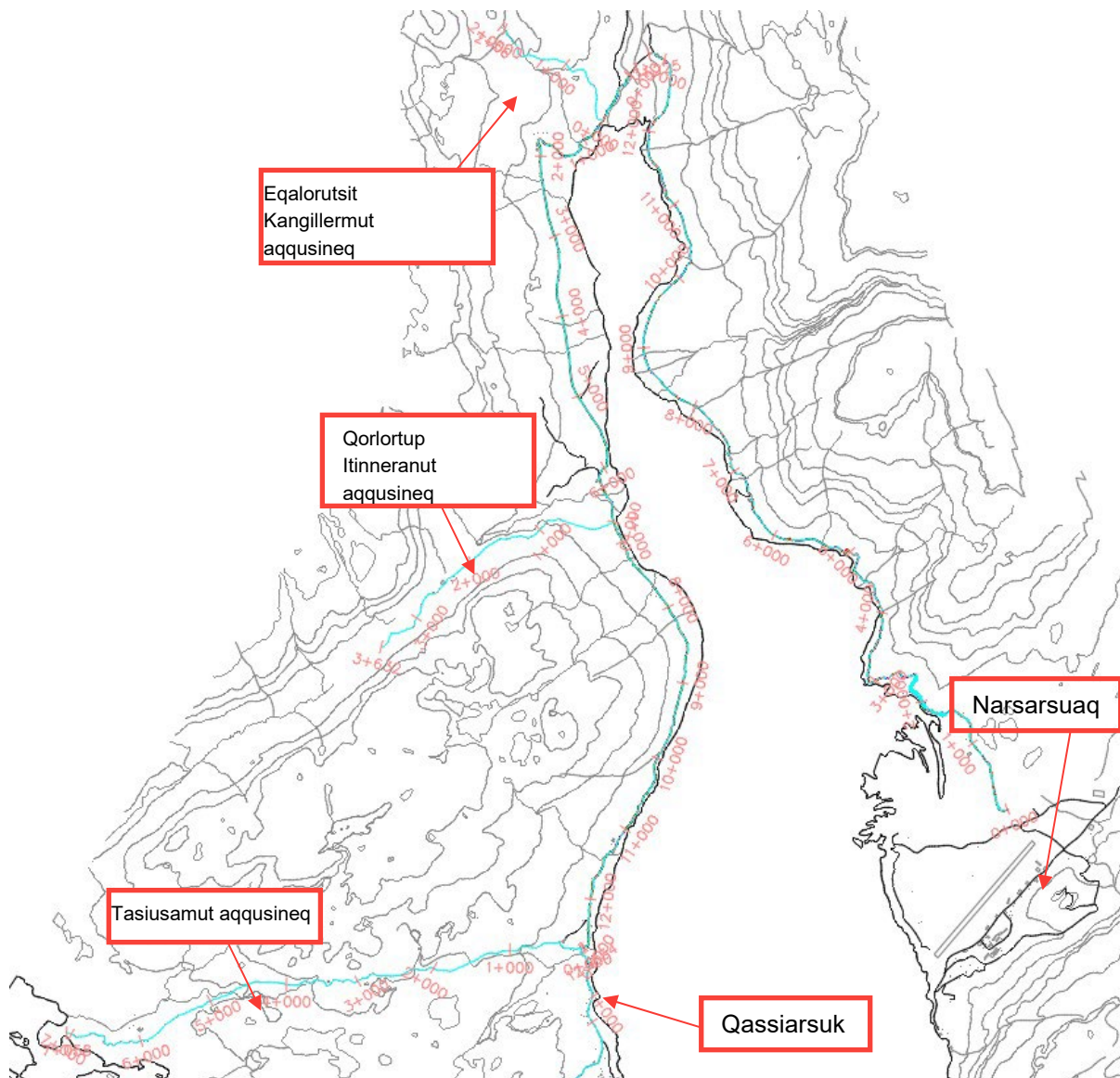
Piffissaq assartuussinermut atorineqartoq: Najukkami piffissaq assartuussinermut atorineqartoq ullumikkut inissisimanermut sanilliullugu sivikinnerusoq.

Tulliuttuni suliasaq tamarmiusoq aammalu aningaasartuutissat tamarmiusut eqikkarneqarput aammalu aqqusinernut misissuinerit tamatumalu kingorna paasissutissanik suliarinninnerit tunngavigalugit nalilersorneqarlutik.

2.2 NARSARSUARMİ EQQAANILU AQQUSERNIASSAP NALILERSORNEQARNERA

Siusinnerusukkut misissuinerit suliarineqartut tunngavigalugit Narsarsuup eqqaani aqqusinikkut aqqtissanik pitsanngorsaanermik allilerinernillu suliasaq ataatsimoortumik nalilerneqarpoq, apeqqutit paasinarsinneqanngikkaluartut Narsarsuup eqqaani aqqusernit aasakkut ukiukkullu aqqtigineqarsinnaalersinneqarsinnaasut, taamaattoq ukiukkut pingaartumik biilinit anginerusunut. Kuuit kuunnguillu annerusut eqqaanni ikaartarfiliinissaq pisariaqartinneqartussaavoq.

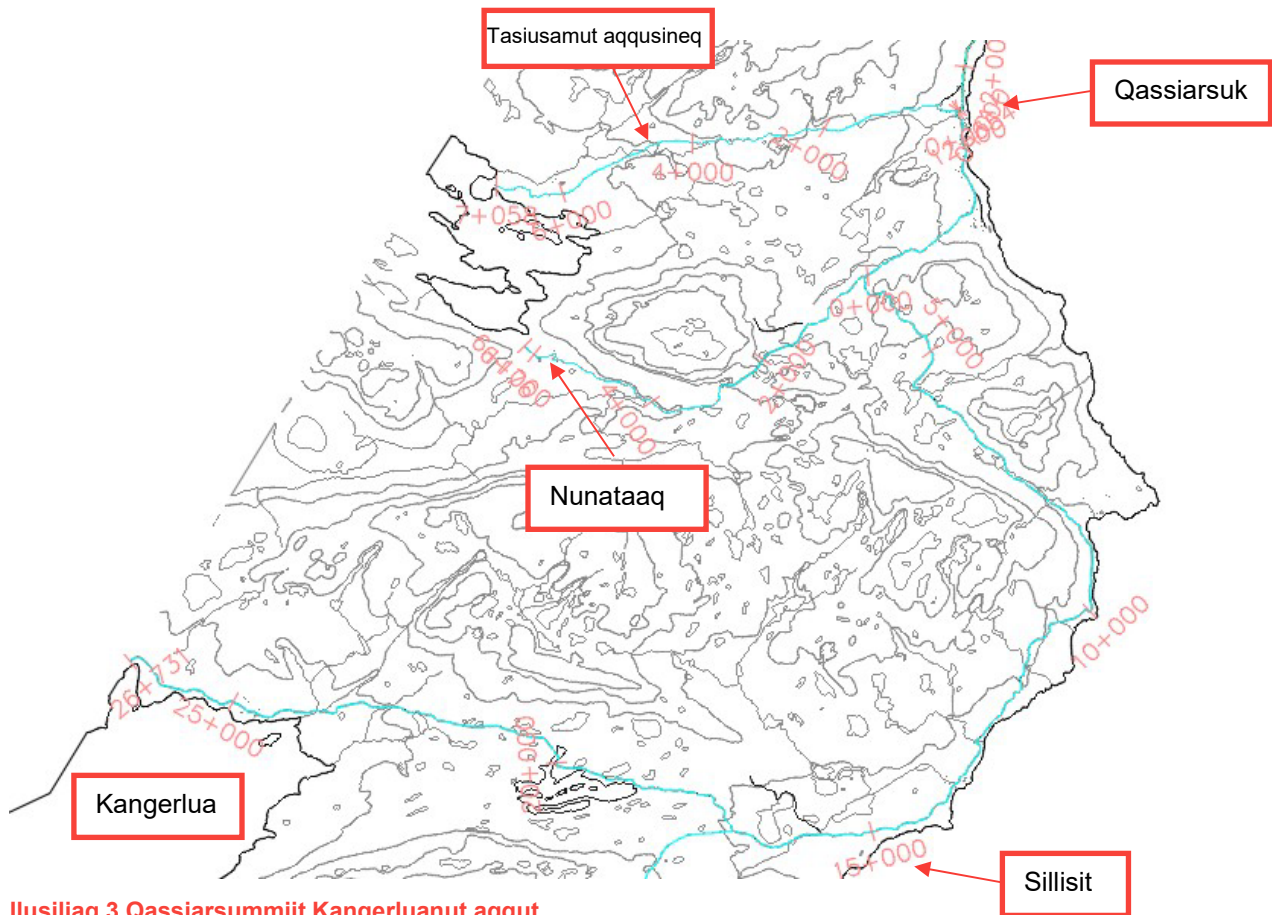
Tassunga atatillugu Narsarsuup aamma Qassiarsuup akornanni aqqusernup pitsanngorsarneqarnissaa, attaveqaasersuutitut tamarmiusunut pingaaruteqarluinnarpoq, tassami taanna savaateqarfinnut aqqusinernut aammalu kangerluup qinnguani Qinnua Kangillermiit Eqalorutsit Kangillit sermersuanut aqqusinermut angalaarnermi aqqtissanik pingaarnersaammat. Aqqusineq taanna, Narsarsuarmiit Qassiarsummut, aasaanerani biilinit nalinginnaasunit, bussinit aammalu lastbiilinit mikisunit atorineqarsinnaassasoq, suliasami naliliisoqarpoq. Tamanna najukkami innuttaasunik takornarianillu kiisalu illoqarfiup nunaqarfiullu akornanni nioqqtissanik assartuinissamik ajornarunnaarsitsisussaavoq. Tamatuma saniatigut aqqusineq ukiukkut sisamanik assakaasulinnik, lastbiilnik mikisunik bussinillu atorineqarsinnaassaaq, tassani aqqtissaq akuttunngitsumik aputaajarneqartarpat. Oqaatigineqassaaq maannamuugallartoq nalilersuineq tassani pineqarmat, erseqqinnerusumik misissueqqissaarnermi misilerarneqartussaalluni. Aqqtissap ilaa aalajangersimasoq 12% sinnerlugu qummukajaajuvoq.

Ilusiliaq 2 Narsarsuarmit Qassiarsummut aqqusernit

Sumiiffimmi Eqalorutsit Kangillernut aqqusinissap inissisimaffigisinnaasaani aqqusineq taamaattoq biilit nalinginnaasunit atorpeqarsinnaassanngitsoq naliliisoqarpoq, tassami sumiiffimmi 300 m missaannik isorartussusilik agguaqatigiissillugu 15,5% missaannik qummukajaajummat.

Aammattaq sumiiffinni arlalinni 2 km siulliit 21% angullugu qummukajaajupput. Aqqutissani pioreersuni aamma assakaasut inaasigoorluni biilertoqaliinnarsinnaanngilaq. Aqqusinissanut nutaanut aalajangersimasunut pissusiviusuni sanaartornernik suliaqartoqartussaavoq.

Ilusiliaq 3 Qassiarsummiit Kangerluanut aqut

2.3 NARSARSUARMÍ EQQAANILU AAMMALU QASSIARSUMMI AQQUSEARNIASSANUT ATATILLUGU ANINGAASALIINERIT

Narsarsuup aamma Qassiarsuup akornanni aqqusinerik pitsanngorsaanerup ataatsimut katillugu akia 31 mio.koruuninik annertussuseqassasoq missiliorneqarpoq, Sillisikkoorluni Tasiusamut, Kangerluanut, Nunataamut aamma Qorlortup Itinneranut aqutissanik pitsanngorsaanerit 20 mio.koruuninik akeqartussaallutik, taakkualu ataatsimut isigalugit aqqusinerik pitsanngorsaanerit taakkkununga ataatsimut katillugu 51 mio.koruuninik toqqaannartumik aningaasartuuteqarfiusussangussasut naliinermik malitseqarput.

Qinngua Kangillermiit Eqalorutsit Kangillernut nutaamik aqqusinniormi Qinngua Kangillermi kuuk sinerlugit aqqusernup ilamininngua sanaartorneqareerpoq, kisianni taanna nutaamik sananeqartussaasoq naliliisoqarluni. Kuup qulaani nutaamik ikaartarfiliuoneq ilanngullugu toqqaannartumik akia tamarmiusoq ataatsimut katillugu 19 mio.koruuninik annertussuseqassasoq naliliisoqarpoq.

Aqqusernit ataasiakkaat, Narsarsuaq – Qassiarsuk, sersersuarmut aqqusineq nutaaq aamma savaateqarfinnut aqqusernit, suliasatut ataatsimoortutut pilersinneqarsinnaapput, kisianni aamma immikkoortuni pingasuni pilersinneqarsinnaallutik, tamarmik immikkut sanaartornissamut pilersarusiorneqarlutik siunnersuiffiqeqarlutillu.

Takussutissiami matuma siulianiittumi suliassami ataatsimoortumi akia aammalu sanaartornissamut pilersaarusiortuni siunnersuiffigineqarlunilu aqqutissat ataasiakkaat tamarmik immikkut akii takutinneqarput.

Immikkoortut pingasut taakkua inuussutissarsiornikkut aamma inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut assigiinngitsunik periarfissaqarfiupput, kisianni Narsarsuarmiit Qassiarsummut aqqusineq sumiiffimmi attaveqaasersuutitut tunngaviuvoq, tassami aqqusernup taassuma pitsanngorsarneqarnissaa sermersuarmut aqqusinissamut aamma savaateqarfinnut aqqusinissanut pinngitsoorneqarsinnaanngitsoq naliliisoqarmat.

Aqqusernit pitsanngorsarneqarpata aammalu suliassatut ataatsimoortutut pilersinneqarlutik, suliassamut tamarmiusumut aningaasartuutissat tamarmiusut 70 mio. koruunit missaanniissapput, tassungalu siunnersuineranut aamma sanaartornissamut pilersaarusiortunermut 15%-it ilanngunneqassapput (takussutissiaq 8.1.1). Unammilligassat ilaannut aqqiissutissanut tunngatillugu apeqqutit paasinarsisinneqanngitsut suli arlaqarmata, aningaasartuutissanut takorloorneqariinngitsunut aningaasanik immikkoortitsinissaq aammalu atortussanik allanik assartuussinissaq pisariaqalersinnaavoq, tamamaattoq tamanna sanaartugassamik pilersaarusiortunermi misissorneqartariaqarpoq qulaajaavigineqartariaqarlunilu.

Takussutissiaq 3 Narsarsuup eqqaanut aningaasaliinerit¹

AQQUTISSAQ	AQQUTISSANUT TAMAGINNUT IMMIKKUT AKIGITITAG MIO.KR.	SIUNNERSUINEQ ILANNGULLUGU AKIGITITAG MIO. KR.(15%)
Narsarsuaq – Qassiarsuk	31	36
Qinngua Kangilleq – Eqalorutsit Kangillit	19	22
Savaateqarfinnut aqqusernit Tasiusaq Sillisikkoorluni Kangerlua Nunataaq Qorlortup Itinnera	20	23
Aqqusinernut akigititaq tamarmiusoq	70	
Siunnersuineq aamma sanaartugassamik pilersaarusiortunermut, 15%	11	
Suliassamut akigititaq tamarmiusoq	81	81
80 km-ini km-imut akigititaq tamarmiusoq	1	

¹ Najoqqutarisag: Narsarsuup eqqaani aqqusinernik annertusaaneq 2019, Centor for Arktisk Teknologi

Aqqusernit pitsanngorsarneqarnerannut sanaartorneqarnerannullu aningaasaliinerit saniatigut, assersuutigalugu ukiumut marloriarluni aqqusernik manissaanertaqartumik aammalu marloriarluni annikitsunik iluarsaanertaqartumik aammalu ukiukkut aputaajaanermut atatillugu, aqqusernit ingerlaavartumik aserfallatsaaliorneqarnerannut atasunik aningaasartuuteqartussaavoq. Tamanna periarfissanik misissuataarinermi matumani pingaarnertut ukkatarineqarsimangilaq, tassami aserfallatsaaliuinissamut pisariaqartitsinermit aamma aqqusernit qanoq annertutigisumik oqimaatsigisuniillu atorineqartarnissaat apeqqutaasussaammat, kisianni ukiumut aningaasartuutissat annertussusai aqqusernimit km-imut 6.000 koruuninik annertussuseqassasut missiliorneqarpoq, aqqusernimit tamarmiusunut ataatsimut katillugu ½ mio. koruuninik aserfallatsaaliuinermit aningaasartuuteqarnerit annertussuseqartumik.

2.4 NARSARSUARMI INUIAQATIGIIT ANINGAASAQARNERANNUT SUNNIUTISSAT

Narsarsuup kangerluani aqqusernit annertusarneqarneranni nunalerinerup takornariartitsisarnerullu iluanni inuussutissarsiormut periarfissanut nutaanik pitsanngorsaasoqartussaavoq.

Nunalerinermit suliassaqrarfiup iluani tunisassiornermi naatsiat naatitallu kiisalu savaateqarnermiit iluanaarutissat ukkatarineqarput. Aqqusernit pitsanngorsarneqarpata, Narsarsuarmi mittarfiup aammalu mittarfimmi quersuit aamma ingerlasussanik piareersaanermut atortorissaarutit atuutsiinnarneqarnerannut ataqaatigiissillugu, tamanna Kalaallit Nunaata sinneranut nerukkaatissanik eqqussuinermit aammalu naatitanik savallu neqaannik avammut nioqquteqarnermit periarfissat pitsanngorsarneqassapput.

Aqqusernit annertusarneqarnerat aamma siusinnerusukkut oqaatigineqartutut, pingortitaq aallaavigalugu takornariartitsinerup annertunerulernissaanut pisariaqartussaavoq, ilaatigut biilit nunakkoorutit ilaatigullu pisulluni qaqqakkoorlunilu takornariartitsineq aallaavigineqarlutik. Aqqusernit pitsaanerulerpata takornarianut biiliniq attartorsinnaasussanut, aammalu nammineerlutik Kalaallit Nunaata kujataani bilersinnaasussanut, soorlu tamanna Islandimi pisartoq, tikikkuminarnerulersitsisoqartussaavoq.

Aqqusernit annertusarneqarnerat Kalaallit Nunaata kujataata ataatsimoortinnissaanut ilaatillugu pisariaqarpoq, aammalu maannakkut inuerukkiartornera unikaallatsittussaallugu aamma sumiiffimmi inuussutissarsiutini ineriartortitsisoqalissalluni, suliffissanik nutaanik pilersitsiviusinnaasumik, taamaalillunilu Kalaallit Nunaata kujataa aningaasaqarnikkut kivinneqassalluni.

2.5 ASSARTUUSSISSUTIT

Periarfissanik misissuataarinermi matumani Dumpere-niit truck-it Hammar Sideloader-inik kalitallit, usinik assartuinissamut atorineqartussat, ukkatarineqarput. Naatsorsuutigineqarpoq usinik assartuussineq aqqusinernik annertusaanermut annertussusiliisussaasoq, ilanngullugu aqqusinernik inerisaaneq kiisalu napasunik nallagasunillu titarniliinerit. Aqqusernit usinik assartuussinissamut naleqqussagaasut ilaasunik assartuussinermut atorineqarsinnaassapput.

Dumper-it, Volvo-meersut A25G-A45G², pisuni sakkortuuni 20-30% tikillugu qummukajaajusut aqqutigisinnaasussaavaat aammalu 45%-imik qummukajaajuneri annerpaaffissaalluni. Aammattaaq dumper-it pisuni sakkortuuni 15%-imik sanimut ammuksajaakkoorsinnaapput aammalu 30% annerpaaffissaalluni, pisuni eqqortuni biilerfissaq manissuutillugu.

Hammar, Sideloader-inik tunisassiaminnik³ assigiinngitsunik toqqagassaateqarpoq, tassani kalittakkat avatangiiisunut naleqqussarneqarsinnaallutik. Kalittagaq nunakkooluni pisariunerusumik ingerlaarnissamut SAF-Holland-imeersunik akseleqarnissaa tunisassiortup tungaaniit inassutigineqarpoq⁴. Hammar 151 Sideloader taamaalilluni ilaatigut containerinut 40 fodsinit inissaqalersillugu tallineqarsinnaavoq.

Ilusiliaq 4 Hammar Sideloader aqqusineqanngitsumi ingerlaarnissamut naleqqussagaasut

² [Dump Truck | Articulated Dump Truck | Articulated Hauler \(volvoce.com\)](#)

³ [Hammar sideloaders | Product selector \(hammarlift.com\)](#)

⁴ [Product Overview: Axles and suspension systems \(safholland.dk\)](#)

Hammar aamma SAF-Holland sanimut uinganernut annerpaaffissanut kisitsiliisinnaasimangillat, tassami tungavissat ilisimaneqangitsut arlaqarmata, ilanngullugu ilaatigut containerip oqimaannerpaaffia.

Ilusiliaq 5 Ilaasunik assartuussinermut assersuutit⁵

Ilaasunik assartuussinissamut immikkoortoq 3.2.1-imi 'Road Construction in Greenland, 2007' inassutigineqarpoq, qummukajaajunera 12%-imit annertunerusariaqangikkaluartoq. Tassanngaanniit uinganerullutik qummukajaajunerusut ajutoornissamut aarlerinaataasut annertunerunerannik malitseqartussaapput.

Nunaqarfinni aqqusernertut⁶ allassimavoq qummukajaajunera 12,5%-iniit annertunerusariaqangikkaluartoq aammalu aqqutissanik sivikinnerusuni 17,5%-iniit annertunerusariaqangikkaluartoq. Inassutigineqarpoq sisamanik assakaasullit ilaasunik assartuussissutigineqassasut.

⁵ Assilisaq uanngaanniit assilineqarpoq: [Mercedes Sprinter Gallery – Arctic Trucks](#)

⁶ <http://byginfo.gl/media/1159/bygdevej.pdf>

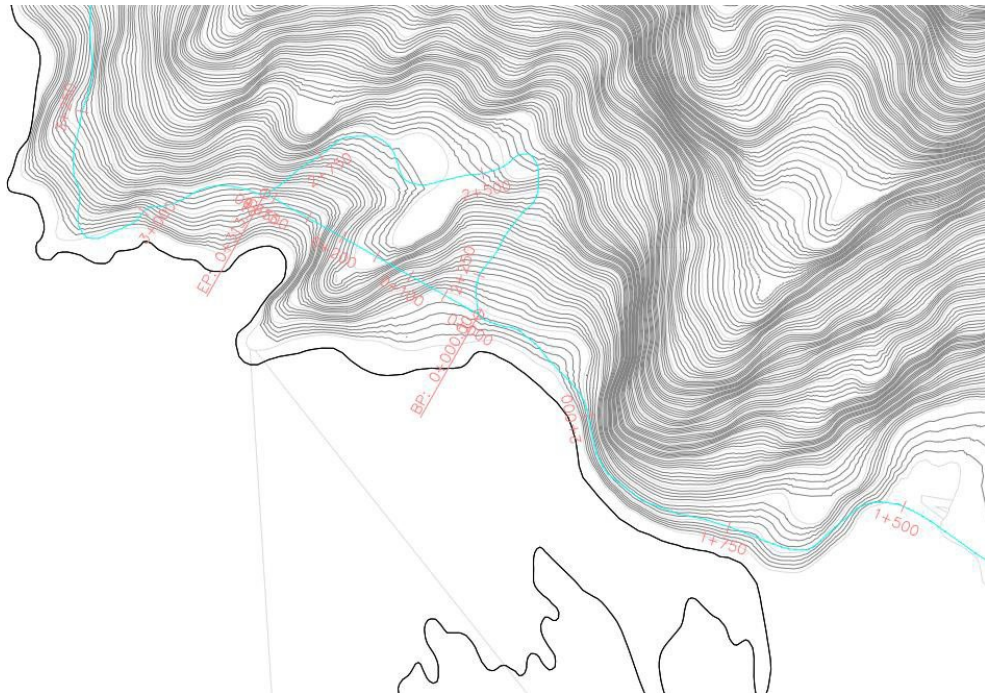
2.6 MAANNAKKORPIAQ SULLULIORNISSAMUT PERIARFISSAQARFIUSUT

Aqqutissanik aqqusinernillu annertuumik qummukajaajusunik nalilersuinnermut atatillugu aqqutissat ilaanni ataasiakkaani sulluliornissamut periarfissaqarfiusunik aallarniutaasumik maannamuugallartorlu nalilersuisoqarpoq. Nalilersuinerit taakkua pitsaassutsinut tunngassuteqarput, naak pisariitsumut siumuinnaq aqqutissamut aamma siumut utimullu aqqutissamut maannamuugallartoq sanimut kipisamut ilimagisaqarneq tunngavigalugu annertussutsit aallaavigalugit missingersuineq suliarineqaraluarluni, kiisalu sullup iloquteqarnissaa pisariaqartinneqassanngitsoq ilimagineqarluni.

Immikkuullarissumik pisinnaasanut naatsorsuineq aamma annertussusiliineq kiisalu sanaartorneqarsinnaassusaa aammalu atortulersuutinik, soorlu qaammaqqutit silaannarissarfiillu, ikkussuinissamut pisariaqartitsinermik nalilersuineq, itisiliinerulluni misissuataarineq kiisalu aqqutissat ilaannut ataasiakkaanut tamaginnut misussueqqaarnerit tunngavigalugit nalilersorneqartussaassapput.

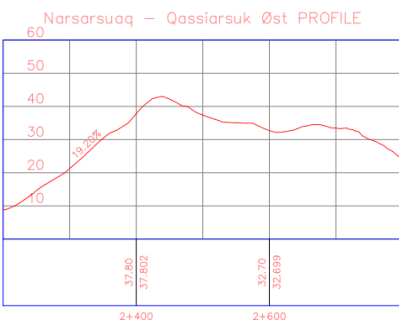
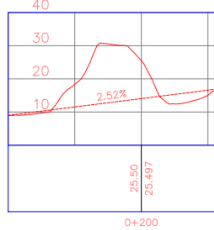
Sullup isorartussusissaatut nalilersorneqartut inissisimaffinni makkunaniipput:

- Narsarsuup avannannguani
- Nunataap eqqaani sumiiffimmi

Ilusiliaq 6 Narsarsuup avannaani sulluliorfiusinnaasut

Alignment – Narsarsuaq Qassarsuk øst Tunnel 1 PROFILE

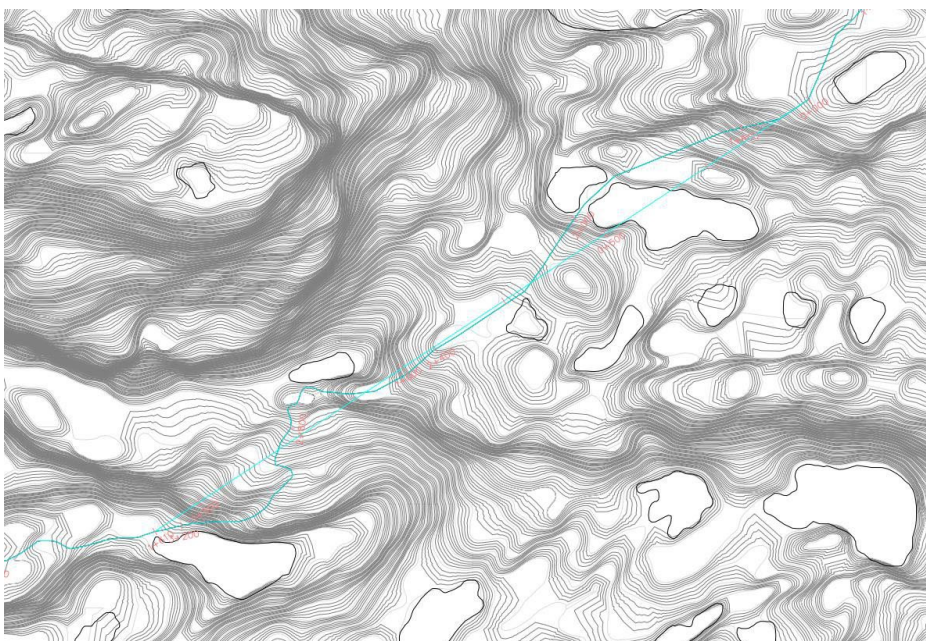
Aqqutissap ilaa 600 m missaannik isorartussuseqartoq aammalu 19% sinnerlugu qummukajaajusoq (Narsarsuaq – Qassarsuup Kangiani, takuuk Ilusiliaq 7) sullumik 175 m missaannik takissusilimmik taarserneqarsinnaassasorinarpoq (Alignment – Narsarsuaq Qassarsuup kangiani sulluliaq 1PROFIL, takuuk Ilusiliaq 7.

Tunngavissat matuma siuliani taaneqartut naapertorlugit missingersuineq; Siumuinnaq aqqutissaq: 10,0 mio. kr. miss.

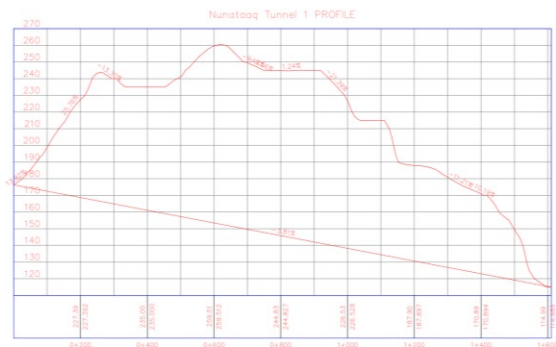
Siumut utimullu aqqutissaq: 16,5 mio. kr. miss.

Maluginiarneqarpoq Narsarsuup aamma Qassarsuup akornanni aqqutissat allat atuataarlugit taamatuttaaq aqqutissat ilia allat 12% sinnerlugu qummukajaajummata, taamaattoq tamatumunnga oqilisaanissamut sulluliat km marlussuit tikillugit sullup takissuseqarnerata malitsigisaanik akisoorujussuusussaallutik.

Ilusiliaq 7 Aqqutissai ilaannut kiisalu sulluliorsinnaanermut takissusissanut takussutissiat

Ilusiliaq 8 Nunataap eqqaani sumiiffimmi sulluliorsinnaaneq

Aqutissap ilaani annertoorujussuarmik qummukajaajusunut taarsiullugu sulluliorsinnaanermut periarfissaqarfiusunut maannamuugallartoq nalilersuineq suliarineqarpoq.

Takissusissanut takussutissiani takuneqarsinnaasutut taamaattoq tamanna 1,6 km-inik sulluliornermik malitseqartussaavoq, tamannalu sulluliornermut annertoorujussuarnik aningaasartuuteqarnermik malitseqassasoq naliliisoqarluni, betonngimik iloquteqarnissaata pisariaqartinneqarnissaa naatsorsuutigineqarsinnaalluni kiisalu qaammaqqutinik silaannarissarfinnillu pilersitsisoqartussaalluni.

Ilusiliaq 9 Aqutissai ilaannut kiisalu sulluliorsinnaanermut takissusissanut takussutissiat

3 NARSAMIIT QAQORTUMUT

3.1 SULIASSAP PINGAARNERTIGUT NASSUIARNEQARNERA

Suliassap immikkoortua 2 makkuninnga imaqarpoq:

TAKORLUUKKAT	OQAASEQAATIT
<p>Aqqusinikkut aqquissat annertusakkat immikkoortoq 2:</p> <p>Qassiarsuup Narsallu akornanni aqqusineq nutaaq.</p> <ul style="list-style-type: none">Narsap aamma Nuupiluup akornanni ikaartaat.Nuupiluup aamma Qaqortumut mittarfiup aqqusinertaavata akornanni aqqusineq nutaaq.Qaqortumut ingerlaqqinnissamut mittarfiup aqqusinertaavata atorineqarnera.	<p>Narsarsuarmut aamma Narsarsuarmiit ingerlaqqittussanik angallassineq aqqusinernut ikaartaatinullu periaatsimut nutaamut nuutinneqassaaq, ilaasut "ulapittut" aammalu ukiukkut angallannermut tunngatillugu aqqusernup ikaartaatillu ajornakusoorsinnaaneranni, qulimiguulimmik umiatsiamillu assartorneqarnissamut periarfissaqarlutik. Tassani taamaalilluni angallasseriaaseq marlunnik immaqaluunniit pingasunik aqquissaqarfiusoq pineqarpoq.</p> <p>Aningaasaliinerni ilaatinneqarput: Narsami aamma Nuupilummi umiarsualiviit marluk, ikaartaat, Nuupilummiit Qaqortup tungaanut mittarfiup aqqusernanut aqqusineqarfik.</p> <p>Piffissaq assartuussinermit atorineqartoq: Narsarsuup aamma Qaqortup akornanni aqqusinikkut aamma ikaartaammik aqquissamik piffissaq assartuussinermit atorineqartoq maannakkut Narsarsuarmut aamma Narsarsuarmiit umiatsiamik aamma qulimiguulimmik assartuussinermit siviisunerulissasoq ilimagineqarpoq</p> <p>Assartuussinermit aningaasartuutit: Assartuussinermit aningaasartuutit akigititat annertussilerneqarnissaat immaqalu Narsap aamma Nuupiluup akornanni ikaartaammut, immaqalu Narsarsuup, Narsap aamma Qaqortup akornanni bussinik assartuussinermit tapiissuteqartarnissaq apeqquataallutik ullumikkut appasinnerussasut ilimagineqarpoq.</p>

Maannakkut angallammik angallassisartup isumaa malillugu Kalaallit Nunaata kujataani umiarsuarmik angallanneq ukioq kaajallallugu ingerlanneqarsinnaavoq, aammalu ukiukkut piffissani sivikitsuinnarni qaqutigooortumik sikorsuaqarnera pissutigalugu qulimiguulimmik sillimmateqarnissaq pisariaqartinneqartussaalluni. Qulimiguulik taanna illoqarfinnut minnernut nunaqarfinnullu timmisartuussinissaq siunertaralugu Kalaallit Nunaata kujataaneereertussaavoq.

3.2 QAQORTUP QEQERTAASAANI AQQUSINILIINEQ

Qaqortup qeqertaasaatigoortumik aqqusiniliinissap ilaa pilersinneqareerpoq imaluunniit mittarfissamut pilersaarutigineqartumut aqqusernup nutaap sanaartorneqarnerani sanaartorneqaleruttorluni. Nutaamik mittarfiliortoqassanngippat, aqqusineq taanna Qaqortumiit Nuupilummi ikaartaatip talittarfissaanut aqqusernup aallartinnerata ilagiinnassavaa. Aqqusernup nutaap takissusissaa tamarmiusoq 8,3 km missaannik takissuseqartussaavoq.

Mittarfissatut eqqarsaatigineqartup aammalu Nuupiluup eqqaani sinerissap akornanni nunamut tunngasunik nunap ilusaanik misissueqqissaarnernik suliaqartoqanngilaq. Aqqusineramik taamaattumik sanasoqarsinnaanersoq tunngavissaatinneqartunut Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap isumaliutissiissutaa 2011-meersoq, qupp. 178 aallaavigineqarpoq.

Ilusiliaq 10 Qaqortumiit Nuupilummut aqqusiniliinissamut titartagaq

3.3 UMIARSUALIVIIT IKAARTAATILLU PILLUGIT

Qaqortup aamma Narsap akornanni aqqusinermut tassunga aamma umiatsiamik/umiarsuarmik aqqiissutissamut aningaasaliinerit annikinnerusumik annertussuseqartussaapput, aammalu Qaqortup mittarfianiit pilersaarutigineqartumiit Qaqortup qeqertaata sineriaanut aqqusineq 8,3 km missaannik takissuseqartoq ilaatinneqarluni.

Oqaatigineqassaaq ikaartaammik pisinissamut aammalu ikaartaatip talittarfissaanik sanaartornissamut tunngatillugu pisinnaasanik sanaartornissamullu nalilersuinerik suliaqartoqanngimmat. Tunngavissaatinneqarpoq ikaartaat bussinik lastbiilinillu kiisalu biilinik 3-4-nik inissaqartitsisoq pineqartussaasoq.

Qaqortup aamma Nuupiluup akornanni aqqusinissaq aammalu ikaartaatip talittarfii ingerlatsinermut aserfallatsaaliuinerimullu aningaasartuuteqarnermik malitseqartussaammata. Taamaattoq taakkua annikitsuinnaasussaapput aammalu aqqusinermik aserfallatsaaliuinerimut kommunip missingersuutaanit akilerneqarnissaa naatsorsuutigineqarluni.

Piffissani ataasiakkaani sikorsuaqarnerani aqqusinikkut umiatsiamillu assartuinerimut taarsiullugu qulimiguulimmik timmisartuussinissaq pisariaqartinneqarsinnaavoq. Aningaasartuutissat taakkua misissueqqissaarfigineqanngillat akigititanillu aalajangersaasoqarani.

3.4 ANINGAASALIINISSAMUT MISSINGERSUUTIT NARSAQ - QAQORTOQ

Mittarfissap aamma Nuupiluup akornanni sinerissami aqqusineq illuarfissalinnik biilit aqquataattut ujaraaqqanik qalligaasutut sananeqassaaq. Biilit aqquataattut mittarfissatut pilersaarutigineqartup kujataatungaaniit aallartissaaq aammalu nunami qutaarluusumi mittarfissatut eqqarsaatigineqartup kujataatungaani kimmuinnaq ingerlaqqissalluni.

Sanaartornissamut missingersuineq, siusinnerusukkut suliarineqartoq tunngavigalugu aammalu aqqusinikkut aqquataattut taamaaqataannut qanittumi missingersuinerit aallaavigalugit aqqusinermut aammalu Qaqortup aamma Narsap akornanni ikaartaammik aqquataattut sanaartornermut aningaasartuutissat missiliorneqartup:

Takussutissiaq 4 Aqqusinikkut aqquataattut aamma ikaartaammik Qaqortoq, Nuupiluk, Narsaq missingersuineq⁷

ANINGAASALIINEQ	SANAARTORNERUP ANINGAASARTAI MISSINGERSORNEQARTUT
Qaqortup qeqertaasaani aqqusinikkut aqquataattut (aningaasaliinerup affaa 78 mio. kr. miss. akilerneqareerpoq)	39 mio. kr.
Ikaartaatip talittarfii marluk	130 mio. kr.
Aningaasaliineq katillugu	169 mio. kr.

Erseqqissarneqarpoq aningaasaliinerup annertussusaanut naggataatigut ikaartaatit qanoq ittut qanorlu angissuseqartut atorneqassanersut apeqquataasussaammat, taamaattumik aningaasaliinerup missingersuinerit paasisutissiissutigineqartut annertuumik nalorninartortaqaarsinnaallutik. Taamaattumik ataasiakkaatigut aalajangersimanerusumik pisariaqartitsinernik killiliinerit aallaavigalugit taakkununga immikkuullarinnerusunik suliaassamut misissueqqissaarnernik suliaqartoqartussaassalluni.

Tunngavissaatinneqarpoq ikaartaat angallassisussamit namminersortumit pisiarineqartussaasoq aammalu niuernerup tunngaveqartumik ingerlanneqartussaasoq, immaqa kiffartuussinissamut isumaqatigiissummiit tapiiffigineqartumik, Nanortalimmut imaatigut angalanissamut 2021-mut kiffartuussinissamut isumaqatigiissutinut nutaanut assingusumik.

⁷ Najoqqutarisaaq: Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap isumaliutissiissutaa, 2011. 2020-mi kisitsisinut nutarterlugu

4 NARSAP AAMMA QASSIARSUUP AKORNANNI AQQUSINILIINERMI ANGALLASSERIAASEQ ATAQATIGIILERSINNEQASSAAQ

4.1 AQQUSINILIINEQ

Suliassaq 1 (Narsarsuup eqqaani aqqusernit) aamma suliassaq 2 (Qaqortup aamma Narsap akornanni aqqusineq aamma ikaartaat) ataqatigiissunngortinniarlugit Tunulliarfiup kangerluata avannarpasissortaani aqqusinniortoqartussaavoq.

Suliassamut matumunnga atatillugu sinerissami isorartussutsimik ornigulluni takusaasoqanngilaq imaluunniit nunap ilusaanik misissueqqissaartoqarani, kisianni ilimagineqarpoq, ilaatigut Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap isumaliutissiissutaanut atatillugu misissuinerit aallaavigalugit, aqqusineq eqqarsaatigineqartoq sanaartorneqarsinnaasoq. Nunap ilusaanut tunngasut piviusunngortitsisinnaanissamut annertuumik pingaaruteqartussaammata, minnerunngitsumillu sanaartornissamut missingersuutinut tunngatillugu, suliassap ingerlanneqarnissaata aalajangiiffigineqannginnerani, misissuinerit taakkua ingerlanneqartariaqaralarput.

Ilusiliaq 11 Narsap aamma Qassarsuup akornanni aqqusinikkut aqutissaq

Oqaatigineqarpoq aqutissat allassimasut, takuuk Ilusiliaq 11, aqutissat Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap isumaliutissiissutaani 2011-meersumi naatsorsuutigineqartut assignngimmasigit. Immikkoortoq 2.5-imi nassuiarneqartut nunakkoortit oqimaatsut atorlugit biilit aqutissaannik aallarniutaasumik pilersitsisoqarsinnaassanersoq naatsorsuutigineqarsinnaanersoq nalilersuinissaq siunertaralugu, aqutissat suliarineqarput. Taamaattoq misissueqqissaarnermi matumani inerniliisoqarpoq takissutsit sammiviisa uinganeri kiisalu aqutissat ilarujussuini biilerneri sammiviit akimorlugit biilit tunisassioortunit innersuunneqartut inassuteqaatit qaangerneqartut.

Nunami pioreersuni uinganernut tunngatillugu pissutsit saniatigut taamatuttaaq pissutsit soorlu sumiiffiit ingerlaarfissat aamma kuuit, sioqqutsisumik sanaartornernik suliaqqaanngikkaanni aqutigineqarsinnaanngillat.

Taamaaliornermi ataatsimoortumik inerniliussaqaq tassavaoq, Narsap aamma Qassarsuup akornanni aqqusiniliinissap, annertuunik sanaartornernik suliaqqaanngikkaanni pilersinneqarnissaa naatsorsuutigineqarsinnaanngitsoq. Assartuussineq pillugu isumalioqatigiissitap isumaliutissiissutaa 2011-meersoq naapertorlugu Narsarsuup aamma Narsap akornanni aqqusineq 90-95 km missingersuinikkut 510 mio. koruuninut (2004-mi annertussutsit) imaluunniit ullumikkut akigitani 700 mio. koruunit missaannut nalilerneqarpoq.

Qassarsuup aamma Narsap akornanni aqqusinermit pitsaassusiliinnaanissamut taamaalilluni aqutissanik immikkuullarinnerusunik toqqaanissamut alapernaarsuineq tunngavigalugu isumassarsianut isummernissamut tunngavissiamik suliaqartoqartariaqarpoq.

4.2 QAQORTUP, NARSAP AAMMA NARSARSUUP AKORNANNI AQQUSINIKKUT ATTAVEQARNERUP ILUAQUTISSARTAI AJOQUTISSARTAALU

Ukiut ingerlaneranni aqqusinermit ikaartaammullu suliassaasinnaasoq siunnersortinit aamma immikkut ilisimasalinnit nalilersorneqartarpoq, ilanngullugu Assartuussineq pillugu isumalioqatigiissitap isumaliutissiissutaani 2011-meersumi, tassani iluaqutissartaasut ajoqutissartaasullu makkua tikkuarneqarlutik:

Aqqusineq aamma ikaartaammik aqutissaq annertooujussuarmik sanaartornermut aningaasartuuteqarfiusussaavoq aammalu ingerlatsinermit aserfallatsaaliuiner Mullu aningaasartuuteqarfiusussaalluni. Paarlattuanik aqutissat makkuninnga pitsaasunik sunniuteqarluni annertooujussuarnik iluanaaruteqarnermik malitseqartussaapput:

- Kalaallit Nunaata kujataani ataqatigiissumik angallasseriaaseqarnermi pisortat sullissineri pitsaanerumik atorluarneqarsinnaapput, assersuutigalugu peqqissutsimut ilinniartitaanermullu suliassaqarfiit iluanni, aammalu illoqarfinni anginerusuni pisiniarfiit innuttaasunit amerlarnerusunit tikikkumarnerulersinnaallutik.

- Pingaartumik illoqarfiit marluk mittarfiullu akornanni, kisianni aamma sumiiffimmi nunaqarfiit akornanni qulimiguulimmik ingerlatsinermut kiffartuussinissamut isumaqatigiissutini sipaarutissat annertoorujussuussapput.
- Ullumikkut angallannerup annertunersaata qulimiguulimmik killilimmik inissaqartitsiviusumik aallartarnerilu killeqartumik ingerlanneqartarneranut sanilliullugu, akulikissutsit pitsaanerulernerat iluaqutissartaqartussaavoq. Aqqusineq aamma ikaartaammik aqqutissaq, silarlunna eqqaassanngikkaanni, aaqqiissutissaasussaapput eqaatsumik ingerlasussat.
- Illoqarfinni nunaqarfinnilu inuiaqatigiit qaninnerusumik ataqatigiissinneqassapput, aammalu illoqarfinni nunaqarfinnilu kallarnerqartuni innuttaasunut aammalu takornarianut sumiiffimmut tikeraartunut iluaqutissartaqartitsisussaalluni.
- Tikikkuminassutsinik pitsanngorsaanerme aammalu inuiaqatigiit imminnut qaninnerulerneranni naatsorsuutigineqarsinnaavoq, sumiiffiit assigiinngitsut akornanni amerlanerusut angalasalissasut. Tamanna inuiaqatigiit aningaasaqarneranni ataqatigiinnermut iluanaarutissanullu takussutissaavoq.
- Savaateqarfinnut arlalinnut attaveqarnerit pitsaanerusut, nerukkaatissanik pissarsiniartarneq aammalu Kalaallit Nunaata sinneranut savat neqaannik tunisisarneq oqinnerulerluni. Nerukkaatissanik aammalu nunaateqarfinniit nioqutissanik tuniniarneqartussanik Narsarsuarmi toqqorsivimmiitsinissamut periarfissaqarneq.
- Angalasut umiatsiamik angallanneqartarunnaarlutik aqqusinikkoortalissappata, najukkami umiatsiamik angallannermut ingerlatsinermut aningaasartuutit siparneqassapput.

Kalaallit Nunaata kujataani ataqatigiimmik angallasseriaaseqalernerme pisortat sullissinerinik pitsaanerusumik atorluaasoqarsinnaalissaaq, assersuutigalugu peqqissutsimut ilinniartitaanermullu suliassaqarfiit iluanni, aammalu illoqarfinni anginerusuni pisiniarfiit innuttaasunit amerlanerusunit tikikkuminarnerulersinnaallutik.

- Angalasut allatut periarfissaralugu qulimiguulimmik angalassusaagaluartut siviunerusumik angalasalissapput. Taakkua pingaartumik tassaapput Narsarsuup, Narsap aamma Qaqortup akornanni angalasut.
- Aqqusinerni biilersinnaanissamut atortuni aningaasaliisoqassaaq. Taakkua tassaasinnaapput lastbiilit, tamat assartorneqarnissaannut bussit aammalu biilit inunnit pigineqartut.”

4.3 SANAARTORNERMUT MISSINGERSUUTIT ANNERTUSSUSAANNUT TIKKUUSSISUT

Takorluukkanut assigiinngitsunut aningaasaliinernut misissueqqissaarnernik aamma inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut misissueqqissaarnernik ataatsimoortunik suliaqartoqanngilaq. Taamaattoq siusinnerusukkut misissueqqissaarnerit aallaavigalugit ilaannut ataasiakkaanut tikkuussinerit makkua oqaatigineqarsinnaapput:

Takussutissiaq 56 Kalaallit Nunaata kujataani angallannermut aningaasaliinernut tikkuussisut

ANINGAASALIINEQ	SANAARTORNERUP ANINGAASARTAI MISSINGERSORNEQARTUT	OQAASEQAATIT
Aqqusinniassanut sanilliullugu Qaqortumi mittarfik nutaaq	574 mio. kr.	Inatsisartuniit aningaasaliissutit tikkuussisut. Aningaasaliineq annertunerussasoq ilimanarpoq imaluunniit suliasaq annikillisinneqassalluni.
Nunaqarfinnut aamma Narsarsuup aamma Qassiarsuup eqqaanni savaateqarfinnut aqqusinikkut aqqutissat ⁸	81 mio. kr.	
Narsamiit Narsarsuarmut angallannermut aqqusineq ⁹	708 mio. kr.	
Qaqortup qeqertaasaani aqqusinikkut aqqutissaq (aningaasaliinerup affaa 78 mio. koruunit missaannik annertussuseqartoq akilerneqareerpoq) ¹⁰	39 mio. kr.	
Nuupilummi aamma Narsami ikaartaatip talittarfii marluk	130 mio. kr.	Ikaartaammut aningaasaliineq angallassisartumit akilerneqassasoq naatsorsuutigineqarpoq.

⁸ DTU, Narsarsuup eqqaani aqqusinernik annertusaaneq, 2019

⁹ Mittarfeqarfii: Narsap aamma Narsarsuup akornanni angallannermut aqqusineq, 2004, 2020-mut naleqqersuunneqartoq

¹⁰ Assartuussineq pillugu isumalioqatigiissitaq 2011, 2020-mut naleqqersuunneqartoq

Nalunaarusiami matuma siuliani allassimasumi arlalitsigut allassimasutut tassani pineqartut maannamuugallartoq missingersuutit tikkuussisut, tamaginni nangaassuteqarfiusussat. Kisitsisini + - 30%-imik nalorninartortaqaqtitsinissaq siunnersuutigineqarsinnaasutut isigineqarpoq.

4.4 AQQUSINERNUT INGERLATSINERMUT MISSINGERSUUTIT PILLUGIT TIKKUUSSISUT

Narsarsuarmi / kangerlummi Narsap tungaani aammalu Qaqortup tungaani aqquserniassat, ataasiinnarmik aqqutissalinnik, illuarfissalinnik ujaraaqqanik aqquserniarineqartussatut eqqarsaatigineqarput. Ujaraaqqanik aqquserniat ingerlaavartumik aserfallatsaaliorneqartariaqarput aammalu putut iluarsaanneqartariaqartarlutik aammalu aqqusernit qerinerminni ajoquserneri iluarsineqartariaqartarlutik. Tassunga ilanngutissaaq aputaajaaneq aammalu aputaajaareernerme aqqusinerni iluarsaassinerit.

Maannakkorpiaq aqqusiniliiffissatut siunnersuutigineqartuni aserfallatsaaliuinerlutik ingerlatsinermut misissueqqissaarnermik suliaqartoqanngilaq, kisianni Assartuussineq pillugu isumalioqatigiissitaq tikkuussivoq¹¹, attaveqaasersuutitut (aqqusernit aamma ikaartarfii talittarfii) ukiumoortumik ingerlatsinermut aserfallatsaaliuinerlutik aningaasartuutissat sanaartornerlutik aningaasartaasa 4%-iinik annertussuseqartussaasut. Sisimiut aamma Kangerlussuup akornanni aqqusinermut aningaasaqarnikkut naatsorsuinerne ingerlatsinermut aserfallatsaaliuinerlutik procentiliussa 2,7%-imut naatsorsorneqarpoq. Tamatuma kingorna sanaartornerlutik aningaasartaannut sanilliullugu isigalugu, aserfallatsaaliuinerlutik 3% naatsorsuinerne aallaavigineqarpoq.

Aningaasaliuinerlutik missingersuutitut matuma siuliani allassimasunut sanilliullugu ingerlatsinermut missingersuutit imatut isikkoqarput:

Takussutissiaq 7 Kalaallit Nunaata kujataani angallannerlutik ingerlatsinermut aningaasartuutissanut tikkuussisut

INGERLATSINERMUT ANINGAASARTUUTIT	UKIUMOORTUMIK INGERLATSINERMUT ANINGAASARTUUTIT MISSINGERSORNEQART UT	OQAASEQAATIT
-----------------------------------	---	--------------

Nunaqarfinnut aamma Narsarsuup aamma Qassiarsuup eqqaanni	2,4 mio. kr.	
--	--------------	--

¹¹ Nassuiaat: Kalaallit Nunaata Kujataani Assartuussinermut attaveqaasersuutit 1. juli 2010

savaateqarfinnut aqqusinikkut aqqutissat		
Narsamiit Narsarsuarmut angallannermut aqqusineq	21,2 mio. kr.	
Qaqortup qeqertaasaani aqqusinikkut aqqutissaq (aningaasaliinerup affaa 78 mio. koruunit missaannik annertussuseqartoq akilerneqareerpoq)	1,1 mio. kr.	
Nuupilummi aamma Narsami ikaartaatip talittarfii marluk	3,9 mio. kr.	Ikaartaammut aningaasaliineq angallassisartumit akilerneqassasoq naatsorsuutigineqarpoq.

Aningaasaliinermut missingersuutit assigalugit ingerlatsinermut missingersuutit +-30%-inik nalilerneqartunik nalorninartortaqaqput.

Ikaartaammut aningaasaliineq ingerlatsinerlu, ingerlatsinissamut akuersissut sivisuumik atuuttussaq aallaavigalugu angallammik angallassisussamit isumagineqassapput. Taamaattumik ikaartaat aningaasaliinermut ingerlatsinernullu missingersuutini matuma siuliiniittuni ilaatinneqanngilaq.

4.5 KINA AKILIISSAVA?

Immikkoortumi matuma siulianiittumi allassimasutut, Kalaallit Nunaata kujataani illoqarfinnik annerusunik nunaqarfinnillu attaveqalersitsisumik aqqusinniornermut atatillugu annertuunik aningaasaliisoqartussaavoq aammalu ingerlaavartumik ingerlatsinermut aningaasartuutit akilerneqartartussaallutik. Aningaasartuutit taakkua Namminersorlutik Oqartussanit, Kommuninit imaluunniit atuisunit ikaartaammut aqqusinernullu akitsuutit akilerneqartassapput, sullulianut tamaginnut immikkut uterluni aqqusaarnerit tamaasa akitsuut 100,- DKK akilersinneqartarluni, Savalimmiuni sulluliani marlunni nutaani pisartutut. Aqqusinermut akitsuummik taamaaqataanik, aqqusaarnermut aammalu takornariatut angalasunut atuutsitsilernissaq eqqarsaatigineqarsinnaassaaq, kisianni nunaqavissunut, assersuutigalugu savaatilinnut, akikillisaasiisoqarluni. Innuttaasunut assigiinngitsunut akigititanik aalajangersaaneq, Namminersorlutik Oqartussat Kalaallit Nunaata ilarujussuani qulimiguulimmik angallannermut aamma angallammik angalanermut tapiissuteqartarnerannut assingusumik, politikikkut oqimaaqatigiissaarneqartassaaq.

4.6 SULIFFISSAQARTITSINERMUT PISINNAASANULLU SUNNIUTAASUSSAT

Sunniutaasussat arlallit aningaasaqarnikkut nalilersuinermi matuma siuliani allassimasumi ilaatinneqanngillat. Tassani ilaatigut pineqarput sumiiffimmi illoqarfinni nunaqarfinnilu inuiaqatigiit akornanni qaninnerusumik attaveqalerluni angalasunut iluaqtissartaasut. Maannakkut inuiaqatigiinni ikittuinnaasuni tunisassiornermi pisiniarfinnilu niuernermi aammalu pisinnaasanik atorneqanngitsunik atorluanaanikkut, angisuunik ingerlatsinermi

iluqutissartaasut ilanngullugit illoqarfinni ataqatigiilersitsisoqarsinnaavoq. Aammalu ilinniartitaaneq suliffissaqartitsiniarnerlu qaffasinnerulerlutik inuussutissarsiutitik suliffeqarfinnullu pilersitsisoqarsinnaavoq, taamaalillunilu inuinnaat aningaasaqarnerat aammalu inuiaqatigiit aningaasaqarnerat qaffasinnerulerlutik.

Kisianni pitsaanngitsunik sunniuteqartussaavoq, pingaartumik angalasut allanik qulimiguulinnik atuisunut piffissaq angalaffiusoq sivilisunerusussaavoq, aammalu biilnut aningaasaliinernut ingerlatsinermullu aningaasartuuteqartussaalluni.

5 MISISSUEQQISSAARNISSAMUT PISUSSANUT PILERSAARUMMUT INGERLAQQINNISSAMUT SIUNNERSUUTIT

Sumiiffiitut pingaartumillu nunap ilusaanut tunngasut pillugit paasissutissanik nalunaarsugaqannginnera kiisalu angallannerup ilusaa aammalu inuussutissarsiornikkut inooqatigiinnikkullu ineriartornissamut inuiaqatigiinni periarfissaqarfiusut pillugit paasissutissanik nalunaarsugaqannginnera pissutigalugit, missingersuinerit nalilersuinerillu suliarineqartut annertuunik nalorninartortaqartut, allakkiami siulianiittumi allassimavoq.

Kisianni siullermik minnerunngitsumillu Qaqortumi nunap immikkoortuani mittarfimmik nutaamik sanaartornissap paasinarsisinneqarsimanngilaq – aalajangiinissaq Narsarsuaq imaluunniit Qaqortoq Kalaallit Nunaata kujataani angallannikkut qitiutinneqalissanersaq aalajangiisuussaq. Qaqortumi mittarfeqalissappat, Qassiarsuup Narsarsuullu eqqaanni savaateqarfinnut angallannikkut pissutsit pitsanngorsarniarlugit Narsap aamma Qassiarsuup akornanni aqqusinermut nutaamut 700 mio. koruunit missaannik aningaasaliinissamut aallaavissaqarnaviangilaq.

Paarlattuanik Qaqortumi nutaamik mittarfiliortoqanngippat, Narsarsuarmut aamma Narsarsuarmit angallannermut tunngasut pitsanngorsarnissaat pingaaruteqartussaavoq, tamannalu peqatigisaanik illoqarfiit minnerusut nunassittarnerillu illoqarfimmu ilaatilernissaannut inooqatigiinnikkullu ineriartortitsinissamut periarfissat pitsaanerulertussaapput.

Suliaqarnerup ingerlaqqinnissaanut alloriarneq siulleq taamaalilluni tassaavoq Qaqortumi nutaamik mittarfeqalernissaa pillugu aalajangiinissaq.

Mittarfissaq sanaartorneqassanngippat, Narsarsuaq Narsamut aamma Qaqortumut kiisalu najukkani inuiaqatigiit aqquataanniittut attavilerniarlugit aqqusinissanut attuumassuteqartunut nunap ilusaanik, teknikkikkut aningaasaliinissatigullu itisiliisumik misissueqqissaarnernik suliaqartoqartariaqarpoq.

Mittarfissaq Inatsisartuni suli tapersorsorneqarpat aammalu aningaasalersorneqarsinnaalluni, Qaqortoq aamma Narsaq ilanngullugit inuiaqatigiit ataqatigiilersinniarlugit Nuupiluup aamma Narsap akornanni aqqusiniliinissaq ikaartaammillu aqquutissaliinissaq erseqqinnerusumik misissorneqartariaqarput.